

Instruks for anvendelse af tryghedsskabende velfærdsteknologi efter Servicelovens § 136e

Godkendt af: Myndighedschef Ove G. Jensen den 22.01.2020

OBS: Magtanvendelse efter denne bestemmelse kan ske uden indhentelse af forhåndsgodkendelse, når der er tale om en borger med en erhvervet fremadskridende mental svækkelse som f.eks. demens.

Bestemmelserne udgør en undtagelse til servicelovens § 128 b, ifølge hvilken kommunalbestyrelsen skal træffe afgørelse forud for anvendelsen af tryghedsskabende velfærdsteknologi. (Hvis borgeren modsætter sig, skal der dog søges tilladelse, se herom nedenfor).

§ 136 e: Personalet kan som led i omsorgen anvende tryghedsskabende velfærdsteknologi for at sikre personens tryghed, værdighed og omsorg, medmindre den pågældende modsætter sig anvendelsen.

Stk. 2: For personer, der har oprettet en fremtidsfuldmagt, der omfatter forhold efter stk. 1, og som er sat i kraft, jf. § 7, stk. 1, i lov om fremtidsfuldmagter, kan fremtidsfuldmægtigen modsætte sig anvendelsen af tryghedsskabende velfærdsteknologi efter stk. 1. For personer, for hvem der er beskikket en værge efter værgemålsloven, som omfatter forhold efter stk. 1, kan værgeren modsætte sig anvendelsen af tryghedsskabende velfærdsteknologi efter stk. 1.

Stk. 3: Anvendelse af tryghedsskabende velfærdsteknologi er ikke magtanvendelse eller et indgreb i selvbestemmelsesretten, medmindre den pågældende person, dennes fremtidsfuldmægtige eller dennes værge modsætter sig anvendelsen, jf. stk. 1 og 2. Der skal derfor ikke ske registrering og indberetning efter § 135 a.

Stk. 4: Den pågældende person, dennes fremtidsfuldmægtige eller dennes værge skal forud for anvendelsen af teknologierne informeres om brugen af disse.

Stk. 5: Modsætter den pågældende person, dennes fremtidsfuldmægtige eller dennes værge sig, kan kommunalbestyrelsen træffe afgørelse om anvendelse af tryghedsskabende velfærdsteknologi, jf. § 128 b. Afgørelsen kan gøres tidsbegrænset. I forbindelse med afgørelsen skal fremtidsfuldmægtigen og værgeren høres om kommunalbestyrelsens vurdering.

1.0 Ordlyd og indhold

I medfør af servicelovens § 136e kan personalet som led i omsorgen anvende tryghedsskabende velfærdsteknologi for at sikre personers tryghed, værdighed og omsorg, medmindre den pågældende modsætter sig anvendelsen. Indgrebet har karakter af faktisk forvaltningsvirksomhed og er dermed ikke en afgørelse. Indgrebet skal derimod betragtes som omsorg over for borgeren.

Bestemmelsen er med til at tydeliggøre, at anvendelse af tryghedsskabende velfærdsteknologi over for personer med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, som er en konsekvens af erhvervet og fremadskridende mental svækkelse (f.eks. personer med demens), *ikke* er tale om magtanvendelse, så længe personen selv, dennes fremtidsfuldmægtige eller dennes værge ikke modsætter sig anvendelsen.

Bestemmelsen gør det f.eks. muligt at anvende velfærdsteknologiske løsninger med henblik på at lokalisere en borger, der har bevæget sig væk fra botilbud og er faret vild. Bestemmelsen gør det også muligt at anvende velfærdsteknologiske løsninger til at registrere bevægelser/fald i borgerens egen bolig.

Brugen bør altid ske med udgangspunkt i den enkelte borgers livsværdier, holdninger og livshistorie og skal samlet set bidrage til at understøtte den enkeltes livskvalitet. Anvendelse af tryghedsskabende velfærdsteknologier skal understøtte borgerens behov for tryghed, omsorg, værdighed, sikkerhed, bevægelsesfrihed samt selvbestemmelse. Formålet må ikke være at erstatte socialpædagogiske indsatser eller personaleressourcer. Der skal være personale til stede til at reagere på de alarmer, som de tryghedsskabende velfærdsteknologiske løsninger kan udløse.

Betingelserne for anvendelse af tryghedsskabende velfærdsteknologi er lempeligere end de krav der stilles for at anvende særlige døråbnere, jf. Servicelovens § 125. Dette skyldes, at anvendelse af tryghedsskabende velfærdsteknologi anses for en mindre indgribende middel end særlige døråbnere.

2.0 Begrebsdefinitioner

”tryghed, værdighed og omsorg”

Det er personalet, som konkret skal vurdere, om den tryghedsskabende velfærdsteknologi vil sikre personens tryghed, værdighed og omsorg. Beslutning om anvendelsen kan træffes som led i den almindelig varetagelse af omsorgen for borgeren.

”tryghedsskabende”

Det er et krav, at den teknologi som anvendes er tryghedsskabende, hvilket betyder, at teknologien skal være egnet til at understøtte borgerens bevægelsesfrihed, omsorg, værdighed tryghed eller sikkerhed. Teknologi som alene er egnet til at løse et praktisk problem som f.eks. en spiserobot, som kan hjælpe borgeren med at spise og derved spare personaleressourcer, falder således uden for begrebet ”tryghedsskabende velfærdsteknologi”. Derimod vil en GPS, som hjælper med at lokalisere borgeren, hvis borgeren er blevet væk, falde ind under begrebet tryghedsskabende velfærdsteknologi. Ligeledes vil teknologiske løsninger som kan registrere fald i borgerens eget hjem være omfattet.

”tryghedsskabende velfærdsteknologi”

Under begrebet ”tryghedsskabende velfærdsteknologi” falder de former for tryghedsskabende teknologiske løsninger, som er oplistet i den gældende bekendtgørelse om, tryghedsskabende velfærdsteknologiske løsninger. Listen kan finde ved at klikke på dette link:

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=211945>

3.0 Betingelser for anvendelse

Følgende betingelser skal være opfyldt og dokumenteret i Cura, før tryghedsskabende velfærdsteknologi lovligt vil kunne anvendes i forhold til en borger i medfør af servicelovens § 136e.

- Borgeren har en dokumenteret betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, som er en følge af en dokumenteret erhvervet og fremadskridende mental svækkelse (som, f.eks. demens).

- Borgeren skal så vidt muligt informeres om brugen af den tryghedsskabende velfærdsteknologi.
- Hvis borgeren er under værgemål, som også omfatter personlige forhold, skal den personlige værge ligeledes informeres.
- Hvis borgeren har en fremtidsfuldmagt, som er sat i kraft, og som omfatter sådanne personlige forhold, skal den fremtidsfuldmægtige informeres.
- Hverken borgeren, en eventuel værge eller fremtidsfuldmægtig har modsat sig anvendelsen af den tryghedsskabende velfærdsteknologi.

3.1: Beslutningskompetence

Beslutningen om at anvende tryghedsskabende velfærdsteknologi træffes af **plejehjemslederen/bo- eller dagtilbudslederen** som led i omsorgen for borgeren. Beslutningen har karakter af faktisk forvaltningsvirksomhed. I de tilfælde, hvor borgeren bor i eget hjem, er det den demenssygeplejerske, som har kontakten til den pågældende demente borger, som beslutter at tage tryghedsskabende velfærdsteknologi i brug naturligvis i samråd med borgeren og de af borgerens pårørende som er samboende med borgeren.

3.2: Hvis borgeren eller dennes personlige værge eller fremtidsfuldmægtige modsætter sig brugen af tryghedsskabende velfærdsteknologi:

Anvendelse af tryghedsskabende velfærdsteknologi over for borgere med en erhvervet fremadskridende anses ikke som en magtanvendelse, **med mindre den pågældende borger modsætter sig.**

Hvis den pågældende person, dennes fremtidsfuldmægtige eller dennes værge modsætter sig, skal der træffes afgørelse om anvendelse af tryghedsskabende velfærdsteknologi. Forinden afgørelse træffes, skal der foretages høring af borgeren og/eller fremtidsfuldmægtigen eller værgen. Borgeren og/eller værgen den fremtidsfuldmægtige eller pårørende skal derfor orienteres om den påtænkte ibrugtagning af den tryghedsskabende velfærdsteknologi, således at de bliver opmærksomme herpå og eventuelt kan vælge at klage. Det er alene borgeren selv, værge eller fremtidsfuldmægtig der kan påklage afgørelsen, men personalet skal være opmærksom på, om der eventuelt er behov for værgebeskikkelse i denne anledning.

Det er borgerens rådgiver i myndighedsafdelingen, (i enten visitationen Voksen Handicap eller i STOM alt afhængig af, hvor borgeren hører til), der skal træffe afgørelse om tilladelse til brug af tryghedsskabende velfærdsteknologi på trods af borgeren, værgen eller fremtidsfuldmægtigens protest herimod. Tilladelsen kan gøres tidsubegrænset. Afgørelsen kan efterfølgende påklages til ankestyrelsen, jf. servicelovens § 133 stk. 2 og 3.

Hvad defineres som "modstand"?

Det er op til personalet at vurdere, om den pågældende borgere "modsætter sig" brugen af den tryghedsskabende velfærdsteknologi, men enhver form for aktiv modstand skal betragtes som et udtryk for, at borgeren modsætter sig, uanset om denne modstand kommer til udtryk fysisk eller verbalt. Borgeren kan således ved sine handlinger modsætte sig brugen af tryghedsskabende velfærdsteknologi. F.eks. kan borgeren fjerne GPS'en fra rollatoren eller fjerne trædemåtten. I sådanne tilfælde må personalet betragte borgerens handling som om, at borgeren modsætter sig, og personalet må således ikke blot sætte GPS'en et skjult sted på rollatoren eller camouflere trædemåtten under en almindelig måtte/gulvtæppe.

4.0 Hvor kan bestemmelsen anvendes?

Tryghedsskabende velfærdsteknologi kan anvendes på både bo- og dagtilbud, herunder almene plejeboliger efter almenboligloven, eller i borgerens eget hjem, hvis borgeren ikke bor på botilbud men modtager hjælp og støtte i egen bolig. Tryghedsskabende velfærdsteknologi kan ligeledes anvendes på udflugter og lignende.

5.0 Registrering og indberetning

Når der anvendes tryghedsskabende velfærdsteknologi mod borgerens/værgen/fremtidsfuldmægtigens protest, og dermed efter forudgående afgørelse om forhåndsgodkendelse, skal der ske indberetning i overensstemmelse med den procedure som er beskrevet i instruks for anvendelse af tryghedsskabende velfærdsteknologi på handicapområdet. Ligeledes skal proceduren for orienteringspligt, klageadgang og udarbejdelse af handleplan følges.

Instruks for anvendelse af tryghedsskabende velfærdsteknologi kan findes [her](#).

9.0 Yderligere vejledning

Myndighedsafdelingens jurister kan kontaktes for yderligere vejledning på telefon 25200187 inden for normal kontortid. På handicapområdet kan Handicapafdelingens jurist kontaktes på 99317407. Såfremt der opstår akut behov for juridisk vejledning omkring magtanvendelsesreglerne uden for normal kontortid kan Myndighedschef Ove G. Jensen kontaktes på telefon 25205420.